

ΠΟΡΙΣΜΑ

της Επιτροπής για τη μελέτη ζητημάτων της
ακαδημαϊκής ελευθερίας και ειρήνης
του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και
Θρησκευμάτων

Αθήνα, Ιούλιος 2018

Περιεχόμενα

1. ΔΙΑΔΙΚΑΣΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ.....	3 – 4
2. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ – ΒΑΣΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ.....	5-6
3. ΑΝΑΛΥΣΗ.....	7
A) Προτάσεις από την έκθεση για την κατάσταση της εγκληματικότητας στα πανεπιστήμια.....	8 – 11
B) Εισήγηση των μελών της Επιτροπής για τα ναρκωτικά.....	12 -13
Γ) Προτάσεις για το θέμα των καταλήψεων στα ΑΕΙ.....	14 - 15
4. ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ	16-17
A) Πρόταση κ. Αλέξη Μπένου μέλους της επιτροπής.....	18-19

1. ΔΙΑΔΙΚΑΣΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Με την υπ' αριθμ. 16865/Ζ1 (Υ.Ο.Δ.Δ. 64/07.02.2018) απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων κ. Κωνσταντίνου Γαβρόγλου, συστάθηκε η Επιτροπή για τη μελέτη ζητημάτων ακαδημαϊκής ειρήνης και ελευθερίας.

Με την ίδια ως άνω απόφαση η Επιτροπή, συγκροτήθηκε ως ακολούθως:

- 1) **ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ**, Βουλευτής - Ομότιμος Καθηγητής Νομικής Α.Π.Θ., ως Πρόεδρος.
- 2) **ΓΙΑΝΝΟΥΛΑ ΚΑΡΥΜΠΑΛΗ**, Καθηγήτρια Νομικής Α.Π.Θ., ως μέλος.
- 3) **ΑΛΕΞΙΟΣ ΜΠΕΝΟΣ**, Καθηγητής Ιατρικής Α.Π.Θ., ως μέλος.
- 4) **ΣΟΦΙΑ ΒΙΔΑΛΗ**, Καθηγήτρια Εγκληματολογίας και Αντεγκληματικής Πολιτικής Δ.Π.Θ., ως μέλος.
- 5) **ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΠΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ**, Καθηγητής Κοινωνικής Εργασίας στο Τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης και Πολιτικών Επιστημών του Δ.Π.Θ., ως μέλος.
- 6) **ΜΑΡΙΝΑ ΠΑΠΑΔΗ**, Κλινική Ψυχολόγος, ως μέλος.
- 7) **ΣΤΑΜΑΤΗΣ ΒΑΡΔΑΡΟΣ**, Αναπληρωτής Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Υγείας, ως μέλος.
- 8) **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΑΒΕΛΛΑΣ**, Αντεισαγγελέας Εφετών Αθηνών, ως μέλος.
- 9) **ΖΩΗ ΤΖΗΚΑ**, Αστυνομός Α' Διεύθυνσης Δημόσιας Ασφάλειας, ως μέλος.
- 10) Ο εκάστοτε Πρόεδρος της Συνόδου Πρυτάνεων των Πανεπιστημίων ή νόμιμος αναπληρωτής του, ως μέλος. Σημειώνεται ότι κατά τις πρώτες συνεδριάσεις της Επιτροπής, ως Πρόεδρος της Συνόδου συμμετείχε ο Πρύτανης του ΑΠΘ Καθηγητής **Περικλής Μήτκας**, ενώ στη συνέχεια τον υποκατέστησε ο νέος Πρόεδρος, Πρύτανης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, Καθηγητής κ. **Γεώργιος Καψάλης**.
- 11) Ο εκάστοτε Πρόεδρος της Συνόδου Πρυτάνεων των Τ.Ε.Ι. ή νόμιμος αναπληρωτής του, ως μέλος. Σημειώνεται ότι στις συνεδριάσεις της Επιτροπής μετείχε ο Πρύτανης ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδος, Καθηγητής **Βασίλειος Τριανταφύλλου**.
- 12) **ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ ΣΥΓΓΡΟΥ**, υπάλληλος κλάδου ΠΕ Διοικητικού-Οικονομικού, αναπληρώτρια προϊσταμένη του Τμήματος Α' Οργάνωσης Ανώτατης Εκπαίδευσης της Γενικής Διεύθυνσης Ανώτατης Εκπαίδευσης του ΥΠ.Π.Ε.Θ., ως μέλος.

Ως γραμματέας της Επιτροπής ορίστηκε η **ΓΕΩΡΓΙΑ ΒΑΣΣΑΛΟΥ**, επιστημονική συνεργάτης του βουλευτή Νικολάου Παρασκευόπουλου.

Σκοπός της Επιτροπής ήταν η μελέτη ζητημάτων του θεσμικού πλαισίου, που αφορούν σε ζητήματα ακαδημαϊκής ελευθερίας και ειρήνης, καθώς και φαινόμενα παραβατικότητας στους χώρους των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, προκειμένου να υποβληθούν σχέδια και προτάσεις προς τους Υπουργούς Εσωτερικών, Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Υγείας για την ορθή εφαρμογή του άρθρου 3 του ν. 4485/2017.

Η Επιτροπή πραγματοποίησε συνολικά τέσσερις τακτικές συνεδριάσεις (08.02.2018, 22.02.2018, 08.03.2018, 5.7.2018) στο Υπουργείο Παιδείας Έρευνας και Θρησκευμάτων, καθώς και δύο διευρυμένες συναντήσεις με τη συμμετοχή αρμόδιων φορέων σε Αθήνα (03.04.2018) και Θεσσαλονίκη(01.06.2018).

Στη διευρυμένη συνάντηση της Αθήνας στις 3.4.2018 συμμετείχαν οι κ.κ.: Γεώργιος Καμίνης, Δήμαρχος Αθηναίων, Στρατηγάκη Μαρία Αντιδήμαρχος Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Πρόνοιας και Ισότητας, Χρ. Διαμαντοπούλου – Παπουτσοπούλου, Εθνική Συντονίστρια για την αντιμετώπιση των ναρκωτικών, Εμμανουήλ Γιακουμάκης Πρύτανης Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών, Αθανάσιος – Μελέτιος Δημόπουλος Πρύτανης ΕΚΠΑ, Άγγελος Κότιος, Πρύτανης Πανεπιστημίου Πειραιά, Μαρία Νικολαΐδη Πρύτανης Χαροκοπείου, Εμμανουήλ Σαπουντζάκης, Αναπληρωτής Πρύτανης ΕΜΠ και Θ. Σφηκόπουλος Αντιπρύτανης ΕΚΠΑ.

Στη διευρυμένη συνάντηση της Θεσσαλονίκης την 1.6.2018 συμμετείχαν οι κ.κ.: Ι. Μπουτάρης Δήμαρχος Θεσσαλονίκης, Σ. Μαυρίδου Αντιπεριφερειάρχης, Π. Μήτκας Πρύτανης του ΑΠΘ, Π. Τζιώνας Πρύτανης ΑΤΕΙ Θεσσαλονίκης, Λ. Τσόγκας Εισαγγελέας Εφετών, Αβρ. Αϊβαζίδης Ταξίαρχος, Χρ. Σεκαδάκης Αστυνομικός Υποδιευθυντής, Προϊστάμενος Τμήματος Δίωξης Ναρκωτικών.

Στις συνεδριάσεις τα τακτικά μέλη μετείχαν είτε δια της φυσικής παρουσίας, είτε μέσω τηλεδιασκέψεως (skype). Οι συνεδριάσεις ήταν κλειστές και πραγματοποιούνταν μόνο με τη συμμετοχή των τακτικών μελών ή των ειδικών φορέων που είχαν λάβει σχετική επιστολή για τις διευρυμένες συναντήσεις. Σε όλες τις συνεδριάσεις υπήρχε απαρτία, ενώ μετά το πέρας των εργασιών δινόταν στη δημοσιότητα από τον Πρόεδρο της Επιτροπής, σχετική ανακοίνωση τύπου προς τα μέσα ενημέρωσης.

Κατά την πρώτη συνεδρίαση της Επιτροπής την Πέμπτη 8.2.2018, αποφασίστηκε ομόφωνα από τα μέλη της Επιτροπής, να ζητηθεί από τα Πανεπιστημιακά Ιδρύματα της χώρας, να αποστείλουν ενημερωτικά σημειώματα στα οποία να γίνεται μνεία των ιδιομορφιών και γενικά των προβλημάτων, τα οποία διαταράσσουν την ακαδημαϊκή ειρήνη. Τα ενημερωτικά σημειώματα περιείχαν συνοπτική καταγραφή – αποτύπωση της σημερινής κατάστασης και της έκτασης των σχετικών φαινομένων στους χώρους των αντίστοιχων ιδρυμάτων καθώς και καταγραφή ιδιαίτερων μέτρων τα οποία ενδεχομένως ήδη έχουν ληφθεί προς αντιμετώπιση της κατάστασης. Με ελάχιστες εξαιρέσεις τα ΑΕΙ και ΑΤΕΙ της χώρας ανταποκρίθηκαν άμεσα και απέστειλαν τα σχετικά έγγραφα, τα οποία ετέθησαν προς συζήτηση κατά τη δεύτερη συνεδρίαση της Επιτροπής.

Εκτός από τα ποιοτικά στοιχεία που συνεισέφεραν δια των εγγράφων τους οι Πρυτάνεις, από την Αστυνομία κατετέθηκαν αναλυτικοί πίνακες, με ποσοτικά δεδομένα και στατιστικά στοιχεία για την εγκληματικότητα στα ΑΕΙ κατά την περίοδο 2007-2016.

Για οργανωτικούς και λειτουργικούς σκοπούς τα μέλη της Επιτροπής εργάστηκαν σε υποομάδες για την τελική κατάθεση των εισηγήσεών τους (δημιουργήθηκαν τρεις διακριτές υποομάδες με επιμέρους θεματικές εγκληματικότητα, ναρκωτικά, καταλήψεις).

Η Επιτροπή όφειλε να ολοκληρώσει τις εργασίες της και να παραδώσει το πόρισμά της μέχρι και το τέλος Ιουνίου τ.ε. (30.6.2018). Με αίτημα του κ. Ν. Παρασκευόπουλου Προέδρου της Επιτροπής προς τον κ. Κ. Γαβρόγλου, Υπουργό Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων οι εργασίες της Επιτροπής, παρατάθηκαν μέχρι το τέλος Ιουλίου τ.ε. (31.7.2018) [σχετ. υπ. αριθμ. 5453/22.6.2018 έγγραφο του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων

2. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ – ΒΑΣΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ

Ήδη κατά την πρώτη συνάντηση των μελών της Επιτροπής διαπιστώθηκε σύγκλιση απόψεων των μελών της σε ορισμένα βασικά θέματα:

- Η ειρήνη και ο ελεύθερος διάλογος στους ακαδημαϊκούς χώρους αποτελούν τους αναγκαίους και ιστορικά συστατικούς όρους της παιδείας: της παραγωγής και της μετάδοσης των γνώσεων.
- Είναι γνωστό ότι η ευρυθμία αυτή σε αρκετές περιπτώσεις διαταράσσεται από τα φαινόμενα παραβατικότητας. Τα τελευταία άλλοτε έχουν χαρακτήρα ατομικών προσβολών και άλλοτε φθάνουν στην πρόκληση δυσλειτουργιών στις πανεπιστημιακές δραστηριότητες.
- Η πλήρης εξαφάνιση οποιασδήποτε παραβατικής συμπεριφοράς στο ακαδημαϊκό περιβάλλον θα αποτελούσε ουτοπικό στόχο και θα υπέθαλπε η ίδια καταστάσεις ανομίας (αναγνωρισμένης απόστασης θεσμών – κοινωνικής πραγματικότητας). Ωστόσο, ευκατὰ αλλά και εφικτή επιδίωξη συνιστά η διασφάλιση ενός πεδίου με μειωμένη παραβατικότητα συγκριτικά με τον περιβάλλοντα κοινωνικό χώρο, ώστε να αναπτύσσονται ελεύθερα οι ακαδημαϊκές λειτουργίες.
- Τα σχετικά προβλήματα άλλοτε είναι γενικευμένα (αφορούν όλα τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα) κι άλλοτε εντοπίζονται σε ορισμένα από αυτά, κατεχοχήν των μεγάλων πόλεων.
- Γενικά κατά τις εργασίες της Επιτροπής έγινε εκτενώς λόγος για την ανάπτυξη παραβατικών φαινομένων στους πανεπιστημιακούς χώρους. Έγινε δεκτό ότι το Πανεπιστήμιο, παρότι δεν είναι στεγανό απέναντι στο κοινωνικό περιβάλλον, δεν αποτελεί χώρο άσκησης επικίνδυνων δραστηριοτήτων. Γι' αυτό ακριβώς είναι βάσιμο το αίτημα για μειωμένη παραβατικότητα.

Οι σχετικές με τα αίτια παρατηρήσεις, που περιλαμβάνονται στις εισηγήσεις, ενόψει του σύνθετου χαρακτήρα των συνθηκών σε πολλές περιπτώσεις διαφοροποιούνται. Παρά τις αποκλίσεις αυτές, ωστόσο, η γενική εικόνα εμφανίζει βασικές ομοιότητες: η κατάσταση είναι πιο δύσκολη στα μεγάλα Πανεπιστήμια, οι νομοθετικές μεταρρυθμίσεις δεν επηρεάζουν την έκταση της παραβατικότητας, ενώ η προκαλούμενη κάποτε από μέρος του τύπου εντύπωση ότι τα πανεπιστήμια είναι νησίδες ή άντρα εγκλήματος, δεν ευσταθεί.

- Οι ακραίες επιλογές, αφενός της διαρκούς και χωρίς σοβαρό λόγο επέμβασης της δημόσιας δύναμης, αφετέρου της παντελούς απουσίας της, προφανώς θα πολλαπλασίαζαν τα προβλήματα και τις δυσλειτουργίες. Επομένως, ένας ρυθμιστικός αυτών των επεμβάσεων θεσμός, όπως το πανεπιστημιακό άσυλο, μπορεί να είναι αποτελεσματικός.
- Ο θεσμός του ασύλου δεν πρέπει ούτε να υποτιμάται, ούτε να υπερτιμάται. Ένδειξη για το τελευταίο αποτελεί το γεγονός ότι κατά τα τελευταία έτη είχαμε δύο φορές καταλυτικές νομοθετικές παρεμβάσεις (με το Ν. 4009/2011 κατάργηση, με το

N.4485/2017 επαναφορά) στο θεσμό αυτό χωρίς αισθητή ποσοτική ή ποιοτική επίδραση στην παραβατικότητα.

- Το πανεπιστημιακό περιβάλλον εμφανίζει χαρακτηριστικά συστήματος. Στην ηρεμία, στις διαταράξεις ή και στις προσπάθειες αποκατάστασης του ήρεμου κλίματος επιδρούν ή αλληλεπιδρούν περισσότεροι παράγοντες: Διοικήσεις Πανεπιστημίων, καθηγητές, φοιτητές, Αστυνομία, Εισαγγελέας, ακόμη και παράγοντες του περιβάλλοντος των πόλεων, όπως Δήμαρχοι, δημοσιογράφοι, κοινωνικά κινήματα. Σε πολλές περιπτώσεις αναταραχής συμβαίνει το σύνολο των παραγόντων αυτών να ζητούν ευθύνες από τους άλλους («κάντε κάτι»), χωρίς οι ίδιοι να κινητοποιούνται για αλλαγή της δικής τους στάσης (ένα παράδειγμα από την πλευρά των διδασκόντων η ανεπαρκής ανάπτυξη των συνθετικών – διακλαδικών αντικειμένων διδασκαλίας και έρευνας, όπως η βία και η χρήση ναρκωτικών). Όπως είναι ευνόητο, όταν όλοι οι παράγοντες ενός συστήματος οι ίδιοι μένουν αδρανείς, το σύστημα δεν μεταβάλλεται.

3. ΑΝΑΛΥΣΗ

Η προσπάθεια ανάλυσης του θέματος στηρίχθηκε στα εξής στοιχεία.

- Στη συλλογή και επεξεργασία των ενημερωτικών σημειωμάτων τα οποία, μετά από έγγραφη πρόσκληση της Επιτροπής, απέστειλαν Πρυτάνεις των Ελληνικών Πανεπιστημίων.
- Στις εισηγήσεις μελών της Επιτροπής. Συγκεκριμένα, η εποπτεία των στοιχείων εξαρχής ανέδειξε τη δυνατότητα διάκρισης τριών μεγάλων κατηγοριών προβλημάτων: Το ένα είναι οι παραβατικές συμπεριφορές, το δεύτερο, η διακίνηση ναρκωτικών και το τρίτο οι καταλήψεις εκείνες που προκαλούν σοβαρά λειτουργικά προβλήματα στις ακαδημαϊκές λειτουργίες.

Με βάση την παραπάνω παρατήρηση η Επιτροπή ανέθεσε στα μέλη της, τις εξής εισηγήσεις:

Α) Το θέμα της βίας ανατέθηκε στην κα Σ. Βιδάλη με τη συνδρομή του κ. Κ. Τζαβέλλα και της κας Ζ. Τζήκα.

Β) Το θέμα των ναρκωτικών ανατέθηκε στον κ. Χ. Πουλόπουλο, τον κ. Αλ. Μπένο και την κα Μ. Παπαδή.

Γ) Το θέμα των καταλήψεων ανατέθηκε στην κα Γ. Καρύμπαλη.

Η ανάλυση έλαβε υπόψη της και τα προϊόντα διαλόγου των συμμετεχόντων μελών της Επιτροπής.

Τα πλήρη κείμενα των εισηγήσεων με αναλυτικά στοιχεία και πίνακες, αποστέλλονται αυτοτελώς προς τον Υπουργό Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων. Παρακάτω, παρατίθενται οι προτάσεις των εισηγητών.

Κατά την τελευταία συνεδρίαση της Επιτροπής, μετά το πέρας της σχετικής συζήτησης το σχέδιο πορίσματος τέθηκε σε ψηφοφορία, υπερψηφίστηκε από 8 μέλη της Επιτροπής ενώ αρνητική ήταν η ψήφος του καθηγητή κ. Αλέξη Μπένο, Καθηγητή Ιατρικής ΑΠΘ. Ο κ. Αλέξης Μπένος, Καθηγητής Ιατρικής ΑΠΘ, κατέθεσε δικό του σχέδιο πορίσματος το οποίο καταχωρίζεται εδώ μετά από το παρόν πόρισμα. Στα άλλα δύο μέλη της Επιτροπής (κ. Κ. Τζαβέλλας και κα Σ. Βιδάλη), που απουσίαζαν και τα δύο δικαιολογημένα, τους στάλθηκε το σχέδιο πορίσματος και γνωστοποίησαν εγγράφως ότι το υπερψηφίζουν.

**Α) ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ κας Σ. ΒΙΔΑΛΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ
ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ
(ΜΕ ΣΥΝΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΩΝ ΤΟΥ κ. Κ. ΤΖΑΒΕΛΛΑ ΚΑΙ ΤΗΣ κας Ζ. ΤΖΗΚΑ).**

Πρώτο σχέδιο προτάσεων προς συζήτηση για την αντιμετώπιση των προβλημάτων στα ΑΕΙ

Η έκθεση της κ. Σ. Βιδάλη βασίστηκε σε συστηματική ανάλυση στοιχείων που παραχωρήθηκαν αποκλειστικά για την Επιτροπή από την Ελληνική Αστυνομία και επίσης με βάση έγγραφα που στάλθηκαν στην Επιτροπή από τα περισσότερα ΑΕΙ της χώρας (σε απάντηση σχετικής επιστολής του προέδρου της Επιτροπής, Ομ. Καθηγητή κ. Ν. Παρασκευόπουλου) και αφορούσαν την κατάσταση σε κάθε ίδρυμα. Σύμφωνα με την ανάλυση αυτή, μια πρώτη δέσμη προτάσεων προς συζήτηση για την αντιμετώπιση των καταστάσεων που αναφέρθηκαν θα μπορούσε να είναι η εξής:

1. Μέτρα για τα κοινά εγκλήματα

Εγκλήματα που διαπράττονται και αλλού μέσα στην επικράτεια, όπως κλοπές ληστείες, διακίνηση ναρκωτικών κλπ.

Κλοπές

- Φωτισμός σε προαύλιους χώρους με τρόπο που να μην μπορεί να καταστραφεί.
- Ευαισθητοποίηση των φοιτητών και των εκπροσώπων τους ώστε να γίνει σαφές ότι όταν το θύμα είναι συνάδελφος ή καθηγητής δεν πλήττεται η άρχουσα τάξη, ότι όταν “θύμα” είναι το πανεπιστήμιο τα καταστρεφόμενα δεν μπορούν εύκολα και χωρίς τελική επιβάρυνση των φορολογουμένων να αντικατασταθούν.
- Δημιουργία συστήματος ιχνηλασίας για τον σταθερό και φορητό εξοπλισμό που αγοράζεται από τα ΑΕΙ (στα οποία συμπεριλαμβάνονται και τα ΤΕΙ).
- Συνεργασία με την αστυνομία για ενημέρωση ιδίως στο θέμα της παράνομης αγοράς ηλεκτρονικών εξαρτημάτων.

Ληστείες Χρηματοπιστολών και ΑΤΜ

- Απομάκρυνση όλων των σχετικών μηχανημάτων από χώρους των ΑΕΙ.
- Εναλλακτικά εγκατάσταση των μηχανημάτων αυτών σε ειδικούς χώρους, που να μπορούν να επιτηρούνται ειδικά και ηλεκτρονικά.

Διακίνηση Ναρκωτικών - Ανοικτές αγορές λιανικής ναρκωτικών

- Πρωτοβουλίες για την αποδιάρθρωση της αγοράς ναρκωτικών γύρω από τα ΑΕΙ (εστίαση στον έλεγχο της προσφοράς) μέσω
  - α) ανάλυσης κατά περίπτωση των παραγόντων που ευνοούν την ανάπτυξη της αγοράς
  - β) επανεξέτασης της χορήγησης υποκαταστάτων ναρκωτικών ή ναρκωτικών για μείωση βλάβης στους πανεπιστημακούς χώρους

γ) επίτασης ελέγχων για την αποδιάρθρωση της εφοδιαστικής αλυσίδας που περιβάλλει την κάθε λιανική αγορά, (με συστηματική χαρτογράφηση της πορείας των ουσιών από τις μικρές αποθήκες ως τους λήπτες.

- Ανάπτυξη συστημάτων street work για τον περιορισμό της βλάβης.
- Δημιουργία μονάδων ψυχοκοινωνικής στήριξης φοιτητών σε όλα τα ΑΕΙ και κατάλληλη στελέχωσή τους.

2. Προτάσεις για την αντιμετώπιση εγκλημάτων χαμηλής ποινικής απαξίας και περιστατικών που εμποδίζουν την ακαδημαϊκή λειτουργία των ΑΕΙ

α) για εγκλήματα κυρίως χαμηλής ποινικής απαξίας που σχετίζονται με τη συγκυρία και τα προβλήματα στο Πανεπιστήμιο και διαπράττονται από φοιτητές ή ομάδες φοιτητών (π.χ. βίαιη παρακώλυση της λειτουργίας οργάνων ΑΕΙ, φθορές περιουσίας, ψυχολογική βία και εκφοβισμός καθηγητών κλπ).

-Συστηματική ενημέρωση – κατάρτιση της διοίκησης των ΑΕΙ σε ήπια διαχείριση κρίσεων μέσω ανάπτυξης εργαλείων διαπραγμάτευσης διαμεσολάβησης κλπ

-Κατάρτιση Κώδικα Δεοντολογίας για τους φοιτητές και καθηγητές, που θα δημιουργηθεί σε συνεργασία και με τους εκπροσώπους φοιτητών, από όλους τους κοινωνικούς χώρους, θα προσαρμόζεται ανάλογα ανά πανεπιστήμιο και θα είναι αποκλειστικά προσανατολισμένος στην προστασία της ακαδημαϊκής ελευθερίας, της ανάπτυξης ιδέας του πανεπιστημίου και στον αλληλοσεβασμό καθηγητών – φοιτητών.

- Δημιουργία φόρουμ σε κάθε πανεπιστήμιο, που θα συνεδριάζει τακτικά ή έκτακτα και στο οποίο θα συμμετέχουν φοιτητές, διοικητικό και άλλο προσωπικό και καθηγητές, εκπρόσωποι συλλόγων του ΑΕΙ, ομάδων και παρατάξεων. Εκεί θα συζητείται η κατάσταση στα πανεπιστήμια, τα προβλήματα και η δημοκρατική λειτουργία των πανεπιστημίων.

β) Σε διεκδικητικού χαρακτήρα πρόσκαιρες καταλήψεις χώρων από φοιτητές με φθορές ή μη

-Δημιουργία Μόνιμης Επιτροπής διαπραγμάτευσης και Επικοινωνίας σε κάθε ΑΕΙ η οποία θα είναι αρμόδια για να συζητά με τους φοιτητές που προβαίνουν διεκδικητικού χαρακτήρα καταλήψεις χώρων

γ) Σε καταλήψεις χώρων των ΑΕΙ εντός ακαδημαϊκής λειτουργίας από μικτές ομάδες νέων κυρίως (φοιτητών και μη) που χρησιμοποιούν τους χώρους ως στέκια – σημεία συνεύρεσης.

-Παραχώρηση χώρων σε κοινωνικούς χώρους, όπου συμμετέχουν κατά πλειοψηφία φοιτητές τους ΑΕΙ και λειτουργία τους αυστηρά μέσα από ένα θεσμικό πλαίσιο που πρέπει να συγκροτηθεί.

-Εφαρμογή της υπάρχουσας νομοθεσίας, εφόσον δεν είναι δυνατόν το προηγούμενο.

δ) Σε υποθέσεις χωρίς άδεια και «αυθόρμητης» χρήσης χώρων των ΑΕΙ για λόγους αναψυχής και διασκέδασης κατά τις νυκτερινές ιδίως ώρες.

-Δημιουργία χώρων και αιθουσών αναψυχής μέσα στο Πανεπιστήμιο, οι οποίοι θα είναι και φυλασσόμενοι και ελεγχόμενοι εξωτερικά και θα λειτουργούν με ευθύνη εκπροσώπων φοιτητών (αίθουσα για πρόβες μουσικών συγκροτημάτων του ΑΕΙ, αίθουσα πολλαπλών χρήσεων – συναυλιών, θεάτρου, χορού και χοροεσπερίδων κλπ) : η ευθύνη μπορεί να αναλαμβάνεται ανά Σχολή εκ περιτροπής κλπ

-Διεύρυνση των αρμοδιοτήτων της υπηρεσίας φοιτητικής μέριμνας σε κάθε ΑΕΙ, ώστε να περιλαμβάνει ψυχοκοινωνική υποστήριξη φοιτητών, υποστήριξη καλλιτεχνικών και αθλητικών δραστηριοτήτων και αναψυχής

ε) Σε σποραδικά περιστατικά (στο σύνολο της περιόδου αναφοράς) καταστροφών περιουσίας, εμπρησμών, παραβιάσεων του νόμου περί όπλων κλπ κακουργημάτων.

στ) Σε καταλήψεις χώρων από άσχετους με την πανεπιστημιακή κοινότητα ιδιοκτησίας των ΑΕΙ που βρίσκονται εκτός ακαδημαϊκής λειτουργίας.

-Στις παραπάνω περιπτώσεις ε' και στ' χωρεί εφαρμογή της υπάρχουσας νομοθεσίας από τη Διοίκηση του ΑΕΙ.

3. Γενικά μέτρα πρόληψης

α) Επανεξέταση του καθεστώτος φύλαξης των χώρων ΑΕΙ. Ιδίως μπορεί να εξεταστεί η πρόσληψη των προϊσταμένων των σχετικών υπηρεσιών από τα ίδια τα ΑΕΙ, ώστε αυτά να έχουν ειδικές γνώσεις των συνθηκών. Επίσης, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη εμπειρίες συγκεκριμένων πανεπιστημίων, που αφορούν την αποτελεσματικότητα της φύλαξης από ιδιωτικές εταιρίες.

β) Αναθεώρηση του πλαισίου ασφάλισης των περιουσιακών στοιχείων των πανεπιστημίων και δημοσιοποίησή του.

γ) Επανεξέταση του θεσμικού πλαισίου χρήσεων και προστασίας της περιουσίας των ΑΕΙ πέρα από εκείνη την περιουσία που περιλαμβάνεται σε ακαδημαϊκές και διδακτικές λειτουργίες.

Πρέπει να σημειωθεί ότι εκτός από την παραπάνω εισήγηση η επιτροπή έλαβε υπόψη της και έρευνα με θέμα «Η ανομία στα ελληνικά ΑΕΙ», την οποία υπέβαλε ο Πρύτανης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας Καθηγητής κ. Αχιλλέας Ζαπράνης.

Από τις επισημάνσεις της συγκεκριμένης έρευνας, άξιες λόγου είναι ιδίως οι ακόλουθες:

- Από τα στοιχεία της έρευνας δεν προκύπτει ξεκάθαρα κατά πόσο η κατάργηση του πανεπιστημιακού ασύλου ελάττωσε τα περιστατικά ανομίας στα ΑΕΙ. Όπως φαίνεται από τα στοιχεία, κατά τον πρώτο χρόνο έπειτα από την εφαρμογή του νόμου Διαμαντοπούλου, τα περιστατικά βίας

πολλαπλασιάστηκαν και η εφαρμογή του νόμου υπονομεύτηκε. Οπότε, μάλιστα, επιχειρήθηκε η επέμβαση της ΕΛ.ΑΣ. σε πανεπιστημιακούς χώρους, ακολουθούσε συνήθως πλήθος αντιδράσεων.

- Υπάρχουν σημαντικές αυξομειώσεις στα περιστατικά βίας και ανομίας ανάλογα με την χρονιά. Για παράδειγμα το 2014 υπήρξαν υπερδιπλάσια περιστατικά βίας και ανομίας σε σχέση με το 2015 ή το 2016.
- Το 2011 εμφανίζεται επίσης με σχετικά λίγα περιστατικά, επειδή δεν περιλαμβάνεται η περίοδος Σεπτεμβρίου – Οκτωβρίου. Αυτό επειδή αν θεωρούσαμε κάθε ημέρα κατάληψης επί 300 τμήματα, ως ξεχωριστό περιστατικό, τότε ο αριθμός θα ήταν τετραψήφιος.
- Ορισμένα πολυήμερα γεγονότα εμφανίζονται όταν γίνεται αναφορά τους στον Τύπο. Για παράδειγμα πολυήμερες καταλήψεις, όπως αυτή των εργολαβικών υπαλλήλων του ΑΠΘ, η οποία διήρκεσε περισσότερες από 70 ημέρες, καταγράφεται μόνο με πέντε ή έξι αναφορές, ανάλογα με τα περιστατικά στα οποία παρουσιάζεται έξαρση ή σημαντική εξέλιξη.
- Τέλος, δεν περιλαμβάνονται τα περισσότερα περιστατικά τα οποία σημειώνονται όταν με καταφύγιο το πανεπιστημιακό άσυλο, άγνωστοι εξαπολύουν επιθέσεις ή πραγματοποιούν παράνομες πράξεις γύρω από τα Πανεπιστήμια, καθώς είναι τόσο συχνά ώστε αρκετές φορές δεν καταγράφονται στον Τύπο, ως σχετικά με τα Πανεπιστήμια.
- Από όλα τα παραπάνω συνάγεται ότι ο πραγματικός αριθμός των περιστατικών πρέπει να είναι σημαντικά μεγαλύτερος και η έρευνα αυτή μπορεί να καταγράψει μόνο ένα υποσύνολο του φαινομένου.

Β) ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ Χ. ΠΟΥΛΟΠΟΥΛΟΥ, ΑΛ. ΜΠΕΝΟΥ ΚΑΙ Μ. ΠΑΠΑΔΗ (ΕΠΙΣΗΣ ΥΠΟΒΑΛΛΕΤΑΙ ΑΥΤΟΤΕΛΩΣ).

ΕΔΩ ΚΑΤΑΧΩΡΙΖΟΝΤΑΙ ΟΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΙΑ ΠΡΟΛΗΨΗ, ΕΓΚΑΙΡΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ ΣΕ ΘΕΡΑΠΕΙΑ.

Προτείνεται η δημιουργία συμβουλευτικών σταθμών ψυχοκοινωνικής στήριξης φοιτητών, σε κάθε πανεπιστήμιο που διαπιστώνει τη σχετική ανάγκη. Στόχοι των συμβουλευτικών σταθμών αποτελούν η πρόληψη και η έγκαιρη παρέμβαση για την αντιμετώπιση της χρήσης ουσιών, η συνεργασία με εξειδικευμένους φορείς για παραπομπή σε θεραπεία όσων αντιμετωπίζουν πρόβλημα εξάρτησης, καθώς επίσης και η συμβουλευτική για ζητήματα ψυχικής υγείας και κρίσεων που αντιμετωπίζουν οι φοιτητές κατά την περίοδο των σπουδών τους.

Οι συμβουλευτικοί σταθμοί χρειάζεται να λειτουργούν όπου παρέχονται οι υπηρεσίες εκπαίδευσης με τουλάχιστον ένα (1) κοινωνικό λειτουργό και ένα (1) ψυχολόγο. Για ΑΕΙ που παρέχουν υπηρεσίες σε μεγάλο αριθμό φοιτητών στην ίδια πόλη (π.χ. ΑΠΘ) στο πλαίσιο του συμβουλευτικού σταθμού μπορεί να λειτουργεί διεπιστημονική ομάδα, η οποία διευρύνεται και από άλλες ειδικότητες (π.χ. Ψυχίατρο) και έχει μεγαλύτερο αριθμό προσωπικού.

Οι συμβουλευτικοί σταθμοί των ΑΕΙ μπορούν να ενταχθούν σε ένα δίκτυο ανταλλαγής τεχνογνωσίας, καινοτόμων πρακτικών και εκπαίδευσης με τη συνεργασία και την υποστήριξη των εξειδικευμένων - εγκεκριμένων φορέων αντιμετώπισης εξάρτησης και ψυχικής υγείας στη χώρα μας.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Προτείνεται να εξεταστεί η ένταξη του μαθήματος των εξαρτήσεων στα Τμήματα της Ιατρικής, Ψυχολογίας, Κοινωνικής Εργασίας, Νοσηλευτικής, Παιδαγωγικών, Κοινωνιολογίας, Νομικής στο πρόγραμμα σπουδών τους, ώστε να οι απόφοιτοί τους να έχουν λάβει σχετική εκπαίδευση όπως γίνεται αντίστοιχα στον ευρωπαϊκό και στο διεθνή χώρο. Επίσης, κρίνεται σημαντική η εξειδίκευση σε αυτόν τον τομέα, με την ανάπτυξη συνθετικών μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών στο συγκεκριμένο αντικείμενο.

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ – ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ

Προτείνεται η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας μέσω εκπαιδευτικών προγραμμάτων και σχετικών εγχειριδίων για την δυναμική του προβλήματος της χρήσης ουσιών το οποίο εξελίσσεται κοινωνικά και ιστορικά αλλά και τις δυνατότητες πρόληψης και ψυχοκοινωνικής παρέμβασης.

Επίσης, προτείνεται η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των στελεχών των σωμάτων ασφαλείας και των υπαλλήλων φύλαξης ΑΕΙ σε θέματα διαχείρισης του ρόλου τους.

ΜΕΙΩΣΗ ΤΗΣ ΒΛΑΒΗΣ

Η λειτουργία προγραμμάτων υποκατάστασης χρειάζεται να γίνεται όχι εντός αλλά στο πλαίσιο της ευρύτερης κοινότητας που πλαισιώνει την ακαδημαϊκή καθώς η εμπειρία έδειξε τις σοβαρές δυσκολίες που σχετίζονται με τη λειτουργία, αλλά και την πρόσβαση των φοιτητών σε αντίστοιχο πρόγραμμα στο χώρο του Πανεπιστημίου. Παράλληλα, χρειάζεται η ανάπτυξη ισχυρού δικτύου προγραμμάτων βοήθειας στον δρόμο από εγκεκριμένους φορείς αντιμετώπισης των εξαρτήσεων περιμετρικά των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων που αντιμετωπίζουν ζητήματα χρήσης παράνομων ουσιών.

**Γ) ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΩΝ ΚΑΤΑΛΗΨΕΩΝ ΣΤΑ ΑΕΙ
ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗΝ ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΤΗΣ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑΣ κας Γ. ΚΑΡΥΜΠΑΛΗ.**

1. Ξεκινώντας από τις διαρκείς καταλήψεις από εξω-πανεπιστημιακούς ιδιοκτησιών των ΑΕΙ, οι οποίες δεν συνδέονται αναγκαστικά με ακαδημαϊκές λειτουργίες καθώς βρίσκονται εκτός των πανεπιστημιούπολεων (υπό Ι/δ), θα πρότεινα άμεση προσφυγή των διοικήσεων των ΑΕΙ στην προβλεπόμενη από το νόμο προστασία, δίνοντας έμφαση στην αστική προστασία της ιδιοκτησίας τους.

Επίσης, θα πρότεινα την επιδίωξη νομοθετικής ρύθμισης που να επεκτείνει την εφαρμογή των διατάξεων περί διοικητικής αποβολής από ακίνητα του Δημοσίου, των Δήμων και των Κοινοτήτων και στα ακίνητα των ΑΕΙ, αναγνωρίζοντας στον Πρύτανη του οικείου ΑΕΙ την αρμοδιότητα έκδοσης σχετικού πρωτοκόλλου. Σημειώνεται ότι η σχετική δυνατότητα προβλέπεται τόσο για τα ακίνητα του Οργανισμού Σχολικών Κτηρίων (Ο.Σ.Κ.: που ιδρύθηκε ως ΝΠΔΔ και μετατράπηκε σε ΑΕ) όσο και για τα ακίνητα του Οργανισμού Λιμένος Πειραιώς (Ο.Λ.Π.: που επίσης ιδρύθηκε ως ΝΠΔΔ και μετατράπηκε σε ΑΕ).

2. Συνεχίζοντας με τις πρόσκαιρες καταλήψεις χώρων των ΑΕΙ, από φοιτητές ή/και τρίτους, και χρησιμοποίησή τους για αναψυχή-διασκέδαση, ιδίως, κατά τις νυκτερινές ώρες δίχως άδεια (υπό Ι/β), θα πρότεινα:

- Δημιουργία χώρων αναψυχής στα Πανεπιστήμια, φυλασσόμενων και ελεγχόμενων εξωτερικά, οι οποίοι θα παραχωρούνται στους φοιτητές με άδεια του Κοσμήτορα της οικείας Σχολής και θα λειτουργούν με ευθύνη εκπροσώπων φοιτητών.
- Έλεγχο των διοργανωτών των εκδηλώσεων για το ενδεχόμενο φοροδιαφυγής.
- Διεύρυνση των αρμοδιοτήτων της υπηρεσίας φοιτητικής μέριμνας σε κάθε ΑΕΙ, ώστε να περιλαμβάνει ψυχοκοινωνική υποστήριξη φοιτητών, υποστήριξη καλλιτεχνικών και αθλητικών δραστηριοτήτων και αναψυχής.

3. Οι διαρκείς καταλήψεις, από ομάδες φοιτητών ή και τρίτων, χώρων των ΑΕΙ συνδεδεμένων με ακαδημαϊκές λειτουργίες και η χρησιμοποίησή τους ως τόπων συνεύρεσης («στέκια») (υπό Ι/γ), θα μπορούσαν να αντιμετωπιστούν, με την παραχώρηση από την Κοσμητεία των οικείων Σχολών χώρου ή χώρων για τη συνεύρεση φοιτητών, οι οποίοι θα λειτουργούν υπό αυστηρούς όρους που θα θέτει η Κοσμητεία. Εφόσον δεν είναι δυνατή η ανεύρεση τέτοιων χώρων και οι διαρκείς καταλήψεις εμποδίζουν ακαδημαϊκές λειτουργίες, οι σχετικοί χώροι θα πρέπει να αποδίδονται στις Σχολές με εφαρμογή της ισχύουσας νομοθεσίας.

4. Τέλος, για την αντιμετώπιση των διεκδικητικού χαρακτήρα πρόσκαιρων καταλήψεων χώρων των ΑΕΙ, από φοιτητές ή άλλες ομάδες, με ή δίχως φθορές (υπό Ι/β), προτείνονται τα εξής:

- Συγκρότηση στα ΑΕΙ επιτροπής, αποτελούμενης από εκπροσώπους καθηγητών, φοιτητών και λοιπού προσωπικού, αρμόδιας για τον εντοπισμό, τη συζήτηση και την επίλυση προβλημάτων που διαβλέπεται ότι θα προκαλέσουν αναταραχές στα Πανεπιστήμια, εμποδίζοντας τη δημοκρατική λειτουργία τους.
- Σύσταση στις επιμέρους Σχολές των ΑΕΙ επιτροπής αρμόδιας για την αντιμετώπιση τυχόν καταλήψεων σε συνεργασία με τους φοιτητές.
- Κατάρτιση από τις Συγκλήτους των ΑΕΙ Κώδικα Δεοντολογίας για φοιτητές και καθηγητές.

4. ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Οι εισηγήσεις που κατατέθηκαν από τις εισηγήτριες και τους εισηγητές, επισυνάπτονται στο παρόν κείμενο, όπως υποβλήθηκαν. Στο πόρισμα ενσωματώνονται οι παραπάνω αντίστοιχες θέσεις – προτάσεις τους, μετά από συζήτηση κατά τις εργασίες της Επιτροπής, η οποία οδήγησε και σε ορισμένες τελικές διαμορφώσεις και διατυπώσεις αντιρρήσεων. Στα ελάχιστα σημεία, όπου οι προτάσεις αυτές φαίνονται να αλληλοκαλύπτονται στην ουσία εναρμονίζονται.

Με εισήγηση του Προέδρου της Επιτροπής κ. Ν. Παρασκευόπουλου, στα παραπάνω προστίθενται οι ακόλουθες συνθετικές θέσεις.

Α) Όποτε η ηρεμία του πανεπιστημιακού χώρου κλονίζεται, η αποκατάστασή της εξαρτάται από τη συνεργασία διαφόρων φορέων – παραγόντων (πρυτάνεων, καθηγητών, φοιτητών, Εισαγγελέα, Αστυνομίας, τοπικών αρχόντων, δημοσιογράφων κλπ). Χρήσιμο είναι ως εκ τούτου στο καθένα πανεπιστήμιο να συγκροτείται και να είναι διαθέσιμο ένα δίκτυο υπευθύνων, όπως οι παραπάνω, με απαραίτητη τη συμμετοχή και υποδεικνυόμενων από την ίδια τη φοιτητική κοινότητα, φοιτητών, οι οποίοι να επικοινωνούν προς επίλυση των θεμάτων. Το δίκτυο θα συντονίζεται από τον Πρύτανη, ενώ η ταυτότητα των μελών του θα είναι προκαθορισμένη, είτε ατομικά είτε με βάση την τυπική προσωπική ιδιότητα. Αποστολή του θα είναι ο διάλογος και ο συντονισμός των αρμόδιων φορέων κατά τη λήψη σχετικών μέτρων. Το δίκτυο μπορεί να μην έχει πάγια λειτουργία, αλλά να είναι διαθέσιμο μέσω ηλεκτρονικής λίστας επικοινωνίας των μελών τα οποία θα είναι προκαθορισμένα.

Β) Όπως έχει προλεχθεί, σε περίπτωση τέλεσης σοβαρών εγκλημάτων (κακουργημάτων, εγκλημάτων κατά της ζωής) η δημόσια δύναμη επεμβαίνει αυτεπάγγελα και ζήτημα λειτουργίας επιτροπής ασύλου δεν τίθεται. Στην περίπτωση όμως των λυσιών εγκλημάτων (πλημμελημάτων), η λειτουργία του ειδικά προβλεπόμενου οργάνου για τη χορήγηση της άδειας επέμβασης θα διευκολυνόταν αν μπορούσαν να διατυπωθούν κριτήρια για τις σχετικές αποφάσεις. Υπενθυμίζεται ότι κατά το άρθρο 18 Ποινικού Κώδικα, κακουργήματα είναι οι κάθε είδους αξιόποινες πράξεις που απειλούνται με ποινή κάθειρξης, πρόσκαιρης (άνω των πέντε, έως είκοσι έτη) ή ισόβιας, ενώ πλημμελήματα είναι οι κάθε είδους αξιόποινες πράξεις που απειλούνται με ποινή φυλάκισης – έως πέντε έτη- ή με χρηματική ποινή ή με περιορισμό σε κατάσταση κράτησης νέων.

Τα κριτήρια αυτά, εναπόκεινται φυσικά στα αυτοδιοικούμενα ΑΕΙ και ΤΕΙ, που εφαρμόζουν τη νομοθεσία. Ωστόσο είναι χρήσιμο εδώ να υπομνηστεί μια γενική αρχή του δημοσίου δικαίου που κατοχυρώνεται στο άρθρο 25 του Συντάγματος και αφορά σταθμίσεις σε συγκεκριμένη περίπτωση, η αρχή της αναλογικότητας. Η Επιτροπή π.χ. θα

πρέπει να σταθμίζει, αν το κόστος ασφάλειας που προκύπτει κάποτε εφόσον μια επιχείρηση δεν λάβει χώρα είναι αντίστοιχο ή μικρότερο της αναστάτωσης της εκπαιδευτικής λειτουργίας, που θα προκύψει - ίσως σε βάθος χρόνου – αν η επιχείρηση διεξαχθεί.

Γ) Ο έλεγχος των ανοικτών πανεπιστημιακών χώρων θα διευκολυνθεί σοβαρά, αν αυτοί οριοθετηθούν με τρόπο συμβολικά σαφή ώστε να είναι σαφές σε όλους (φοιτητές, προσωπικό, πολίτες, Αστυνομία) πότε εισέρχονται σε χώρο με ειδικές ανάγκες ελευθερίας και με ιδιομορφίες φύλαξης. Τα ΑΕΙ μπορούν να αποφασίζουν κατά περίπτωση πρόσθετα μέτρα ελέγχου, με σεβασμό των ατομικών δικαιωμάτων και ιδιαίτερα των προσωπικών δεδομένων.

Δ) Σε κάθε περίπτωση η κύρια συμβολή των Πανεπιστημίων στη διασφάλιση της ελευθερίας του διαλόγου και στην αποφυγή των διαταράξεών της δεν μπορεί παρά να είναι σύμφωνη με την αποστολή τους και να παρέχεται μέσω των εκπαιδευτικών και ερευνητικών δραστηριοτήτων.

4.(Α.)Πρόταση του κ. Αλέξη Μπένου, Καθηγητή Ιατρικής ΑΠΘ, μέλους της επιτροπής για τη μελέτη ζητημάτων της ακαδημαϊκής ελευθερίας και ειρήνης του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων.

Επειδή δεν συμφωνώ με τις αρχές και τη γενική προσέγγιση της εισήγησης προς την επιτροπή, προτείνω το παρακάτω πόρισμα:

Από τα χρόνια του μεσαιωνικού *studium generale* της Μπολόνια, το Πανεπιστήμιο έχει κατακτήσει το στάτους ενός «συστήματος» πέρα από το κράτος και την αγορά. Το πανεπιστημιακό άσυλο διασφαλίζει την ελεύθερη διακίνηση ιδεών γενικά, διαδικασία που χαρακτηρίζει διεθνώς την ακαδημαϊκή λειτουργία και η οποία επέδρασε καθοριστικά στην ανάπτυξη νέων ιδεών, θεωριών, φιλοσοφιών απο την Αναγέννηση μέχρι σήμερα. Ακόμη και πολλές από τις τόσο δαιμονοποιημένες καταλήψεις, οι οποίες όντως διέρρηξαν την ακαδημαϊκή “ειρήνη”, έπαιξαν καθοριστικό και αδιαμφισβήτητο ρόλο στα ιστορικά δρώμενα όπως της Σορβόνης, του Κολούμπια, του Πολυτεχνείου. Σε αυτά ακριβώς τα χαρακτηριστικά του οφείλεται και η χρόνια αμφισβήτησή του από τις οπισθοδρομικές δυνάμεις της κοινωνίας.

Στη χώρα μας η προάσπιση του ασύλου έχει ειδικό βάρος, ιδιαίτερα μετά την μεταπολεμική περίοδο και την εμπέδωση ως αυτονόητου θεσμού του Σπουδαστικού της Ασφάλειας μέχρι την πτώση της δικτατορίας. Από την πρώτη περίοδο της μεταπολίτευσης, ως άμεση απάντηση στο ευρύ κίνημα για την κατοχύρωσή του, αρχίζει και η συνεπής προπαγάνδα εναντίον του ασύλου, ως την κύρια αιτία της αυξημένης εγκληματικότητας και παραβατικότητας στα πανεπιστήμια.

Με την ίδια προσέγγιση βρεθήκαμε αντιμέτωποι τον τελευταίο καιρό όπου το άσυλο παρουσιάζεται και πάλι ως η κύρια πηγή του κακού στα πανεπιστήμια.

Έστω και αν τα τελευταία τρία με τέσσερα χρόνια “δεν κινείται φύλλο” στα πανεπιστήμια, έστω και αν η μακρόχρονη καταργηση του ασύλου απο το νόμο Διαμαντοπούλου μέχρι πέρυσι δεν άλλαξε τίποτε, έστω και αν τα δεδομένα των ίδιων των - εχθρικών προς το άσυλο - διοικήσεων των ΑΕΙ αποδεινύουν ότι η παραβατικότητα και εγκληματικότητα στα ΑΕΙ είναι σαφώς μικρότερη σε σύγκριση με την κοινωνία.

Μπροστά σε αυτή την πραγματικότητα είναι απαραίτητο να εντοπιστούν τα όποια προβλήματα στη διαχείριση του πανεπιστημιακού ασύλου. Η καθημερινή λειτουργία της ακαδημαϊκής ζωής είναι δυνατόν να διαταραχθεί απο διαφορες αιτίες οι οποίες ταξινομούνται σε δύο τελείως διαφορετικές κατηγορίες.

Η πρώτη σχετίζεται με την πιθανή τέλεση εγκλημάτων (εγκλήματα κατά της ζωής, κακουργήματα όπως η εμπορία ναρκωτικών, κοκ), για την αντιμετώπιση των οποίων επεμβαίνει η αστυνομία αυτεπάγγελτα. Η προσέγγιση αυτή θεωρείται διαχρονικά αυτονόητη και στηρίζεται από όλη την ακαδημαϊκή κοινότητα. Η συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων φορέων θα συμβάλλει την αποτελεσματική αντιμετώπιση της σχετικής παραβατικότητας.

Για την αντιμετώπιση του προβλήματος της διακίνησης ναρκωτικών έχει μεγάλη σημασία και η ανάπτυξη προληπτικής στρατηγικής με τη δημιουργία συμβουλευτικών σταθμών ψυχοκοινωνικής υποστήριξης, η ένταξη νέων σχετικών με

τις εξαρτήσεις μαθημάτων στα προγράμματα σπουδών, καθώς και η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των μελών της εκπαιδευτικής κοινότητας μέσω εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων και η στήριξη των προγραμμάτων βοήθειας στο δρόμο απο εγκεκριμένους φορείς.

Η δεύτερη κατηγορία σχετίζεται με τις πιθανές άρρυθμίες της ακαδημαϊκής λειτουργίας (όπως διακοπή συνεδρίασης οργάνων, καταλήψεις λειτουργικών χώρων, κλπ) οι οποίες προκαλούνται από κινητοποιήσεις φοιτητών. Η κατηγορία αυτή σχετίζεται με δυσλειτουργίες της ακαδημαϊκής ζωής, οι οποίες, παρά τις κυρίαρχες αντιλήψεις, δεν προκαλούνται αποκλειστικά και μόνον απο τους φοιτητές. Ασχετα πάντως από τις αιτίες τους, αποτελούν καθαρά ακαδημαϊκά προβλήματα, τα οποία οφείλει να αντιμετωπίσει η ίδια η ακαδημαϊκή κοινότητα χωρίς τις παρεμβάσεις κατασταλτικών μηχανισμών.